

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 22 april 1938 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring i vissa hänseenden av de i lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet upptagna bestämmelserna om fastställande av avstyckning.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 71, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Holmbäck* hemställt att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till sådan ändring i lagen om delning av jord å landet, att överlantmätaren bleve den myndighet, som hade att pröva och fastställa varje avstyckning enligt nämnda lag, med vilken avsetts att bilda särskild fastighet utan att villkor fästs, att stamfastigheten skulle ingå i sammanläggning, samt att därvid länsarkitektens yttrande skulle inhämtas, där sådant i enlighet med vad i motionen anförts vid fastställelseprövningen befunnes erforderligt.

I motionen har uttalats bland annat, att samtliga avstyckningar enligt godkänd avstyckningsplan och sådana avstyckningar enligt fastställd byggnadsplan, som verkställts i överensstämmelse med i byggnadsplanen föreslagen fastighetsindelning, som regel syntes utan olägenhet kunna fastställas av överlantmätaren utan föregående remiss till länsarkitekten. Därigenom skulle den nu förekommande dubbelgranskningen och omgången med dessa ärenden i stort sett försvinna och ett betydligt snabbare fastställelseförfarande erhållas. Beträffande åter sådana avstyckningar inom byggnadsplaneområden, som vid granskning å lantmäterikontor konstaterats avvika från å byggnadsplan föreslagen tomtindelning, skulle vederbörande länsarkitekt alltid höras, försåvitt det ej vore uppenbart, att avvikelsen vore utan betydelse för byggnadsplanens genomförande. Vid prövning av dylika avstyckningar kunde nämligen tänkas uppkomma mera invecklade byggnadstekniska problem, för vilkas lösande länsarkitekten såsom särskilt sakkunnig finge anses bäst skickad. Bestämmelse därom syntes böra inflyta i lagtexten. Likaså syntes i fråga om avstyckningar å områden, för vilka utomplansbestämmelser gällde eller särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande meddelats men vilka områden ännu icke varit föremål för planläggning, länsarkitektens yttrande alltid böra inhämtas. Något rimligt skäl för att länsstyrelsen skulle fastställa de avstyckningar, som sålunda skulle komma att remitteras till länsarkitekten, föreläge emellertid enligt motionärens mening

icke. Överlantmätaren syntes böra fastställa samtliga avstyckningar å landet. I ärende, där länsarkitekts yttrande inhämtats och denne avstyrkt fastställelse, skulle sådan avstyckning översändas till vederbörande ägodelningsdomare i likhet med vad som skedde beträffande de avstyckningar, som nu prövades av överlantmätaren men som denne av ett eller annat skäl ansåge sig icke kunna fastställa.

Beträffande de skäl, som i övrigt anförts till stöd för motionärens hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver begärt yttrande av lantmäteristyrelsen ävensom länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus, Malmöhus, Kopparbergs samt Väster-norrlands län. De av dessa myndigheter avgivna yttrandena jämte en av länsstyrelsen i Malmöhus län ingiven promemoria finnas såsom bilagor A—G fogade vid detta utlåtande. För vissa ytterligare till utskottet inkomna yttranden redogöres i det följande.

I *lagen om delning av jord å landet* stadgas, att avstyckning av ett flertal smärre lägenheter för bostadsändamål eller för beredande av plats för industriella anläggningar eller i annat liknande syfte inom område, som icke är lagt under stadsplan eller byggnadsplan, ej må ske med mindre länsstyrelsen godkänt plan att lända till efterrättelse vid avstyckning inom området. Vid uppgörande av sådan plan skall iakttagas, att möjlighet beredes till anordnande av lämpliga trafikleder samt öppna platser inom och utfartsvägar från det till avskiljande avsedda området ävensom, i den mån så prövas erforderligt, av ledningar för belysning, för tillförsel av vatten och för avlopp. Finner länsstyrelsen, att avstyckningsplan eller byggnadsplan erfordras för visst område, äger länsstyrelsen förordna, att i avvidan på planens upprättande avstyckning icke må ske inom området, såvida ej länsstyrelsen lämnar tillstånd därtill (19 kap. 1 §). Avstyckningsförrättning, med vilken avses bildande av särskild fastighet, prövas i regel av överlantmätaren. Avstyckning av mark för sammanläggning med annan fastighet prövas i allmänhet av ägodelningsdomaren. Förekommer anledning att förrättningen icke är lagligen beskaffad eller meddelas i förekommande fall icke förordnande om sammanläggning, hänskjutes frågan om fastställelse till ägodelningsrätten (21 kap. 43 §). I mål om avstyckning inom samhälle, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, samt inom område, för vilket fastställts byggnadsplan eller utomplansbestämmelser eller jämlikt äldre lag förordnats, att stadsplan skall upprättas, eller meddelats särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande eller för vilket godkänts avstyckningsplan, skall såväl vad enligt jorddelningslagen ankommer på ägodelningsrätt och ägodelningsdomare, utom såvitt angår bestämmande av fastighetsgräns i samband med avstyckningen samt tvist i visst angivet fall, som ock överlantmätares befattning med fastställelseprövning fullgöras av länsstyrelsen (21 kap. 68 §).

I *stadsplanelagen den 29 maj 1931* föreskrives, att för stads ordnande och bebyggande skall finnas stadsplan. I mån av stadens utveckling skall stadsplan upprättas för område, som ej ingår i redan befintlig stadsplan (1 §). Tomtindelning samt ändring däri antages av byggnadsnämnden men skall för att bliva gällande fastställas av länsstyrelsen (8 §). Finnes område, som ej ingår i stadsplan, böra planläggas i avseende å grunddragen för dess framtida ordnande och bebyggande, såsom beträffande huvudgator och andra allmänna platser, skall härför erforderlig plan upprättas över området (stomplan). Erfordras särskilda bestämmelser angående områdets bebyggande eller användande i övrigt, skall stomplanen innehålla sådana bestämmelser (10 §). Erfordras särskilda bestämmelser angående byggnadsverksamheten inom område, som ej ingår i stadsplan eller stomplan, skola sådana bestämmelser meddelas (utomplansbestämmelser; 11 §). Vad i stadsplanelagen är stadgat för stad skall äga motsvarande tillämpning för köping samt för annat samhälle, där vid lagens ikraftträdande den för städerna stadgade ordning för bebyggande skulle iakttagas (56 §). Konungen äger förordna, att vad i stadsplanelagen är stadgat för stad skall äga motsvarande tillämpning för tätare befolkad ort på landet. Konungen äger därvid meddela det förbud mot nybyggnad inom orten, som föranledes av omständigheterna. Föreligger fråga om sådant förordnande, må länsstyrelsen i avbidan på frågans slutliga avgörande utfärda förbud att verkställa nybyggnad inom området utan tillstånd av länsstyrelsen (57 §). Är större byggnadsverksamhet att förväntas inom område på landet, för vilket bestämmelserna i denna lag angående stad icke äga tillämpning, och föranleda ej förhållandena till förordnande om tillämpning av nämnda bestämmelser, skall länsstyrelsen, därest plan för byggnadsverksamheten erfordras, fastställa byggnadsplan för området (60 §). För byggnadsmark inom sålunda planlagt område må länsstyrelsen på framställning av markens ägare fastställa tomtindelning (62 §). Finnes byggnadsplan för område som nyss sagts tills vidare icke böra upprättas men prövas behov föreligga av särskilda bestämmelser angående byggnadsverksamheten inom området, skall länsstyrelsen fastställa sådana bestämmelser (utomplansbestämmelser; 66 §).

Enligt *lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad* fastställas avstyckning från fastighet i stad av område, som ej ingår i tomtindelning, av magistraten (5 kap. 14 §) — i Stockholm dock av överståthållarämbetet — samt i stad, som lyder under landsrätt, av länsstyrelsen eller den Konungen därtill förordnar (5 kap. 21 §). Avstyckning inom samhälle å landet, för vilket skall föras fastighetsregister enligt de för stad meddelade bestämmelserna, fastställas av länsstyrelsen (5 kap. 21 §).

Enligt *instruktionen den 15 juni 1935 för länsarkitektorganisationen* (sv. förf.-saml. nr 354) skola hos byggnadsstyrelsen vara anställda länsarkitekter och vissa andra befattningshavare, vilka skola tjänstgöra hos de olika länsstyrelserna. Länsstyrelse, hos vilken sådan befattningshavare är stationerad, äger i det dagliga arbetet med vissa begränsningar förfoga över honom såsom en länsstyrelsens biträdande tjänsteman. Det åligger länsarkitekt

bland annat att biträda länsstyrelsen med granskning av ärenden rörande byggnads- och stadsplaneväsendet.

För att närmare belysa tillkomsten av bestämmelsen, att länsstyrelsen i vissa fall skall pröva frågan om fastställelse av avstyckning enligt jorddelningslagen, vill utskottet erinra om följande.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 38 till 1926 års riksdag med förslag till lag om delning av jord å landet m. m. förekom icke någon sådan bestämmelse.

I likalydande motionerna I: 232 av herr Dahl m. fl. och II: 357 av herr Björkman m. fl. hemställdes bland annat, att länsstyrelse skulle bli den myndighet, som hade att fastställa avstyckningar inom samhälle å landet, där den för städer gällande ordning för bebyggande skulle iakttagas. I motiveringen till dessa motioner framhölls, att det, under förutsättning att vissa i motionerna gjorda erinringar vunne beaktande, måste anses som ett ofrånkomligt krav, att den myndighet, vilken hade att fastställa avstyckningar inom ort å landet, där större byggnadsverksamhet rådde eller vore att förvänta, hade tillgång till eller själv besatte nödig sakkunskap i stadsplane- och byggnadsfrågor. De avstyckningar, som ägde rum enligt fastighetsbildningslagen inom städer under landsrätt eller inom sådana samhällen å landet, för vilka skulle föras fastighetsregister enligt de för stad meddelade bestämmelser, skulle alla, för att bli gällande, fastställas av länsstyrelsen. Någon anledning att i fråga om avstyckning inom ort å landet med större byggnadsverksamhet i stället för länsstyrelsen göra ägodelningsrätten eller kanske i de flesta fall överlantmätaren till fastställande myndighet syntes ej förefinnas. Snarare syntes införandet av länsarkitektinstitutionen utgöra ett skäl för att länsstyrelsen framgent bibehölls såsom fastställelsemyndighet. Härför talade enligt motionärernas mening även den omständigheten, att överlantmätarna mera sällan torde besitta önskvärd kompetens i stadsplane- och byggnadsfrågor.

I motionen I: 235 uttalade herr Boberg m. fl. sin fulla anslutning till de yrkanden, som framställdes i nyssnämnda båda motioner.

Första särskilda utskottet yttrade i sitt utlåtande nr 1, att utskottet, som i huvudsak gillade de av motionärerna framhållna synpunkterna, lika med motionärerna funne prövningen och fastställelsen av avstyckningar inom område, där större byggnadsverksamhet rådde eller vore att förvänta, böra ankomma å länsstyrelse. Hade alltså i sammanhang med avstyckningsförrättning avstyckningsplan upprättats, skulle denna avstyckning och därefter varje inom området förekommande avstyckningsförrättning prövas och fastställas av länsstyrelsen. Därigenom syntes länsstyrelsen komma att få kännedom om den begynnande samhällsbildningen och äga möjlighet att i tid ingripa, när förhållandena bleve sådana, att särskilda föreskrifter för ordnande av byggnadsverksamheten inom området visade sig erforderliga. Vad som gällde för sådant område, varom nyss sagts, borde även gälla samhälle, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skulle iakttagas eller

inom område, för vilket Konungen förordnat, att stadsplan skulle upprättas eller meddelat särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande.

Utskottets förslag att för nu avsedda fall förlägga fastställelseprövningen till länsstyrelse vann riksdagens bifall.

I det betänkande med förslag angående länsstyrelsernas organisation jämte därmed sammanhängande spörsmål (stat. off. utredn. 1936: 56), som avgivits av vissa inom socialdepartementet tillkallade utredningsmän, har intagits en sammanställning av arbetsuppgifter, som i vissa förslag från länsstyrelser ansetts kunna avlyftas från dessa. I denna sammanställning har upptagits bland annat fastställelse av avstyckningar och avstyckningsplaner. Utredningsmännen hava emellertid icke föreslagit någon överflyttning av dessa ärenden.

I det föregående har hänvisats till de av utskottet infordrade yttrandena. Till utskottet hava därjämte inkommit vissa av länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Kopparbergs och Västernorrlands län från andra myndigheter begärda yttranden. Motionen har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av överlantmätnarna i dessa län och av de sex ägodelningsdomarna inom Västernorrlands län men avstyrkts av länsarkitekterna i Stockholms, Malmöhus, Västernorrlands samt Kopparbergs och Västmanlands län. Överlantmätaren i Stockholms län har vid sitt yttrande fogat en tablå över fastigheter, som under åren 1934—1936 inom Stockholms län avstyckats för enbart bostadsändamål. Enligt tablån har överlantmätaren i länet meddelat fastställelse å avstyckningar av 856 sådana fastigheter, medan länsstyrelsen fastställt avstyckningar av 2,386 dylika fastigheter, allt i medeltal för år. Överlantmätaren i Västernorrlands län har erinrat, att han i skrivelse till lantmäteristyrelsen den 22 september 1932 förordat samma lagändring som i den föreliggande motionen föreslagits. Enligt vad utskottet inhämtat torde denna framställning komma under övervägande vid det inom lantmäteristyrelsen pågående förberedande arbetet å en allmän revision av jorddelningslagen. Länsarkitekten i Västernorrlands län har ifrågasatt, om icke i stället för en inskränkning av länsstyrelsens och länsarkitektens befattning med avstyckningsärenden en utsträckning vore motiverad. En annan länsarkitekt har i sitt yttrande framhållit, att vid handläggningen av här avsedda förrättningar, om vilka överlantmätaren och länsarkitekten hade olika mening och som därför enligt motionärens mening borde fastställas av ägodelningsrätt, tidsutdräkt sannolikt komme att uppstå jämfört med vad nu vore förhållandet. Två överlantmätare och en ägodelningsdomare hava föreslagit vissa förenklingar beträffande fastställandet av gränsbestämningar, som gjorts i samband med avstyckningar. Tre överlantmätare och fyra ägodelningsdomare hava förordat vissa förenklingar och förtydliganden av bestämmelserna om fastställande av avstyckning i samband med sammanläggning. Även vissa andra uppslag hava framkommit i yttrandena.

Utskottet.

Enligt bestämmelser i jorddelningslagen, för vilka ovan i utskottets utlåtande redogjorts, skall inom lagens tillämpningsområde vederbörande länsstyrelse pröva frågan om fastställelse av avstyckning inom samhälle, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, samt inom område, för vilket fastställts byggnadsplan eller utomplansbestämmelser eller jämlikt äldre lag förordnats, att stadsplan skall upprättas, eller meddelats särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande eller för vilket godkänts avstyckningsplan. I andra fall åligger fastställelseprövningen enligt nämnda lag såsom regel överlantmätaren och i särskilda fall ägodelningsdomaren eller ägodelningsrätten. De bestämmelser, genom vilka prövningen i viss utsträckning förlades till länsstyrelsen, tillkommo på förslag av 1926 års riksdag. Såsom skäl för genomförandet av denna ordning anfördes bland annat, att länsstyrelsen genom dess tilläpande finge kännedom om den begynnande samhällsbyggnaden och möjlighet att i tid ingripa reglerande i byggnadsverksamheten.

I förevarande motion har hemställts om förslag till sådan ändring i jorddelningslagen, att överlantmätaren skulle handhava prövningen av varje enligt denna lag gjord avstyckning, med vilken avsetts att bilda särskild fastighet utan att därvid fästs villkor, att stamfastigheten skulle ingå i sammanläggning. Remiss till länsarkitekten skulle såsom regel icke förekomma i fråga om avstyckningar enligt godkänd avstyckningsplan och sådana avstyckningar enligt fastställd byggnadsplan, som verkställts i överensstämmelse med den i byggnadsplanen föreslagna fastighetsindelningen. Genom en dylik lagändring skulle enligt motionärens mening i första hand vinnas, att ifrågasatt ärenden bleve föremål för en betydligt snabbare handläggning.

Enligt utskottets mening framstår det såsom ett önskemål att nedbringa den tid, som i många fall åtgår för behandling av avstyckningsärenden. Den nu föreliggande utredningen har emellertid icke övertygat utskottet, att någon mera väsentlig tidsvinst skulle uppstå genom överflyttning av fastställelseprövningen i fall, om vilka nu är fråga, från länsstyrelsen till överlantmätaren. Därtill kommer, att en sådan överflyttning skulle göra det svårare för länsstyrelsen att i dylika fall följa samhällsbyggnaden och ingripa reglerande i byggnadsverksamheten. Enligt utskottets uppfattning torde ökad snabbhet i handläggningen av ifrågasatt ärenden kunna främjas på andra vägar än den av motionären anvisade. I vissa av de till utskottet inkomna yttrandena hava flera sådana möjligheter framhållits. Bland annat har ifrågasatts vidtagande av vissa förenklingar i förfarandet vid fastställande av gränsbestämning i samband med avstyckning och av avstyckning för sammanläggning.

I sitt denna dag avgivna utlåtande nr 45 har utskottet förordat en allmän revision av lagstiftningen om delning av jord å landet. Utskottet försätter, att de framkomna uppslagen till vinnande av snabbare handläggning i nyssnämnda fall därvid komma att tagas under närmare övervägande.

Vid angivna förhållanden anser utskottet icke påkallat att tillstyrka en

särskild framställning till Kungl. Maj:t i förevarande ämne. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 april 1938.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman, Tamm, P. Sandström, Heiding, Knut Petersson, Västberg**, *Sten* och *Ekströmer**;

från andra kammaren: herrar *Hage, Olovson, Skoglund, Pettersson* i Hällbacken, *Hallagård, Hermansson, Thorell** och *Barnekow**.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga A.

Kungl. lantmäteristyrelsen.

Till riksdagens andra lagutskott.

Genom beslut den 4 februari 1938 har Kungl. Maj:t anbefallt lantmäteristyrelsen att avgiva och till utskottet överlämna yttrande över en inom riksdagens andra kammare av herr Holmbäck väckt motion, nr 71, angående viss ändring av lagen om delning av jord å landet.

Till åttlydnad härav får lantmäteristyrelsen anföra.

I motionen hemställs, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till sådan ändring i lagen om delning av jord å landet, att överlantmätaren bleve den myndighet, som hade att pröva och fastställa varje avstyckning enligt jorddelningslagen, med vilken avsetts att bilda särskild fastighet utan att villkor fästs, att stamfastigheten skall ingå i sammanläggning, samt att därvid länsarkitektens yttrande skulle inhämtas, där sådant i enlighet med vad i motionen anförts vid fastställelseprövningen befunnas erforderligt. Motionen syftar alltså till att i avseende å fastställelseprövningen likställa avstyckning inom samhälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket jorddelningslagen sägs, med annan avstyckning enligt nämnda lag. I stället för att, såsom nu enligt stadgande i lagens 21 kap. 68 § är fallet, vara förlagd till länsstyrelsen, skulle alltså fastställelseprövningen i överensstämmelse med stadgandena i 21 kap. 43 § tredje stycket ankomma på överlantmätaren, vilken, där anledning förekomme att förrättningen icke vore lagligen beskaffad, skulle ha att hänskjuta frågan om fastställelsen till ägodelningsrätten. Den enligt motionärens åsikt i vissa fall erforderliga granskningen ur stadsplane- och byggnadsteknisk synpunkt skulle ernås genom inhämtande av yttrande från länsarkitekten, och där denne avstyrkt fastställelse, skulle frågan om fastställelsen alltid hänskjutas till ägodelningsrätten.

Såsom skäl för den föreslagna ändringen ha i motionen anförts en mångfald olägenheter, som onekligen äro förbundna med det nuvarande systemet, såsom långvarigt dröjsmål med fastställelsen, särskilt där avstyckningen förbundits med villkor om sammanläggning, eller där i samband med avstyckningen förekommit gränsbestämning, eller där avstyckningsmomentet ingått såsom led i inlösningsförrättning enligt ensittarlagen; vidare länsstyrelsernas och länsarkitekternas belastande med anseeligt arbete, inhomogenitet i rättskipningen till följd av att berörda slag av avstyckningar frånryckts de egentliga ägodelningsmyndigheterna, samt ovisshet om vem som rätteligen äger fastställa avstyckning av område beläget delvis inom och delvis utom sådant samhälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket jorddelningslagen sägs. I vad motionären i dessa avseenden yttrat finner sig lantmäteristyrelsen kunna i huvudsak instämma. Tilläggas må, att systemet med villkorlig fastställelse å avstyckning, där denna förbundits med villkor om sammanläggning, visat sig särskilt olägligt därigenom, att i ett stort antal fall vederbörande sakägare av en eller annan anledning — vanligen överlåtelse av egendomen till annan eller en spekulants frånträdande av lämnat anbud — underlåter att fullfölja saken genom att hos ägodelningsrätten göra ansökan om sammanläggning. Den villkorligt fastställda avstyckningen lägger då stundom hinder i vägen för markens styckande på annat sätt, som i den nya

situationen befinnes lämpligare, men något medel att få fastställelsen undanröjd anvisas icke i jorddelningslagen. Enda utvägen i sådant fall har ansetts vara, att markägaren formellt gör ansökan om sammanläggning men samtidigt ordnar så, att hinder för ansökningens beviljande föreligger. Genom ägodelningsrättens beslut att vägra sammanläggning får den av länsstyrelsen villkorligt meddelade fastställelsen anses förfallen. Att ett så omständligt och föga tilltalande förfarande skall behöva tillgripas är givetvis olämpligt. Vidare må framhållas det omotiverade i att, såsom nu sker, avstyckning för bildande av jordbruks- eller skogsbruksfastighet inom de vidsträckta rena landsbygdstrakter, som numera innefattas i de ofta rundligt tilltagna områden, för vilka fastställts utomplansbestämmelser, skall prövas av länsstyrelsen, som uppenbarligen ej kan förutsättas besitta härför erforderlig sakkunskap i de för jordbruk och skogsbruk speciella fastighetsbildningsspörsmål. Man behöver blott tänka sig det fallet, att syn på stället skulle erfordras för konstaterande av, om ett avstyckat område kan anses tjänligt till bildande av självständig jordbruksfastighet, för att det olämpliga i anordningen skall klart framstå.

Det råder intet tvivel om, att den av motionären föreslagna anordningen skulle medföra fördelar i form av tidsvinst och arbetsbesparing samt i huvudsak avhjälpas ovan antydda olägenheter i andra avseenden. Vidare skulle vinnas kostnadsbesparing för jordägarna genom att nu obligatoriskt utgående avgift för länsarkitektens granskning i vissa fall skulle bortfalla. Styrelsen är emellertid icke beredd att tillstyrka en så långt gående lagändring, som den i motionen begärda. Det torde icke vara lyckligt, om den i fråga om samhällsbyggande speciellt sakkunniga myndigheten eller länsarkitekten i så stor omfattning bleve avkopplad från befattning med avstyckningsverksamheten. En sådan anordning synes styrelsen vidare stå allt för mycket i strid med grunderna för såväl de nuvarande bestämmelserna i 21 kap. 68 § jorddelningslagen som det nyligen av lantmäteristylelsen tillstyrkta, av statsmakterna beslutade och genomförda utbyggandet av länsarkitektsinstitutionen.

Vad i motionen yttrats om länsarkitektens granskning synes vittna om att motionären i vissa avseenden underskattat betydelsen av denna. Styrelsen syftar härvid på avstyckning för bostadsändamål inom område, för vilket finnes av länsstyrelsen godkänd avstyckningsplan eller fastställd byggnadsplan. I båda fallen är visserligen avstyckningsförrättaren i huvudsak bunden av planens kvartersindelning och meddelade byggnadsbestämmelser, men inom ett kvarter kunna dock fastigheterna utformas på ganska olika sätt. Att märka är att enligt gällande bestämmelser varken avstyckningsplan eller byggnadsplan behöver upptaga förslag till fastighetsindelning inom kvarteren. Att å kartor till byggnadsplaner liksom å stadsplanekartor brukar finnas en av planförfattaren skisserad tomtindelning är visserligen sant, men detta skisserade indelningsförslag kan icke — såsom motionären förmodat — förutsättas ha »varit föremål för sakkunnig granskning före fastställelse av planen», och det inbegripes icke under fastställelsen. Kartor till avstyckningsplaner däremot upptaga icke alltid någon skisserad fastighetsindelning inom kvarteren och lämna då ej någon motsvarande ledning för avstyckningsförrättaren. Att, såsom i motionen anförts, vid planens prövning och godkännande »jämväl synpunkterna på kvarterens lämpliga indelning i tomter måste anses hava tillgodosetts» är nog riktigt, men detta förhållande utgör givetvis ej någon garanti för att vid efterföljande avstyckning en ändamålsenlig indelning av kvarteret i fastigheter verkligen kommer till stånd. För övrigt torde kunna framhållas att även om den på en plan föreslagna fastighetsindelningen överensstämmer med de byggnadsbestämmelser, som gällde då planen fastställdes eller godkändes, dessa bestämmelser sedermera kunna ha ändrats, varigenom den å planen utmärkta fastighetsindelningen blir missvisande.

Att vid avstyckning inom område, för vilket endast gälla utomplansbestämmelser eller motsvarande äldre bestämmelser, länsarkitektens granskning icke kan undvaras torde vara så uppenbart, att något närmare ingående härpå synes överflödigt.

Lantmäteristyrelsen anser alltså att vid avstyckning för bostadsändamål inom samhälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket jorddelningslagen sägs, länsarkitekten alltid bör beredas tillfälle att yttra sig över avstyckningen.

Därav lär emellertid icke behöva följa att alla sådana avstyckningar skola såsom hittills fastställas av länsstyrelsen. Det torde som regel förhålla sig så, att någon speciell teknisk sakkunskap i hithörande ämnen icke finnes representerad inom länsstyrelsen, utan att i verkligheten denna sakkunskap företrädes av länsarkitekten, på vars utlåtande länsstyrelsen förlitar sig. Har länsarkitekten vid sin granskning ej funnit något att erinra mot en avstyckning, som överlantmätaren för sin del lämnat utan anmärkning, torde fastställelsen av avstyckningen ofta bli en ren expeditionssak, vilken lika väl skulle kunna uppdragas åt överlantmätaren. I fall, där länsarkitekten avstyrkt fastställelse, skulle överlantmätaren däremot alltid hänskjuta frågan om fastställelsen till länsstyrelsen, vid vars prövning även andra omständigheter än de speciella lantmäteri- och arkitektsynpunkterna torde ha utsikt att vinna beaktande så att icke fastställelse alltid vägras, då ur berörda synpunkter något av mindre betydelse funnits att erinra. Med en sådan anordning skulle utan någon avprutning på granskningen ur stadsplane- och byggnadsteknisk synpunkt vinnas beaktansvärda fördelar i fråga om det stora flertalet avstyckningar, mot vilka varken länsarkitekten eller överlantmätaren funnit något att erinra.

Den enda erinran som möjligen skulle kunna göras mot en dylik ordning för fastställelsen vore, att länsstyrelsen härigenom skulle till en del förlora nu föreliggande möjligheter att följa samhällsbildningen samt i tid ingripa reglerande i fastighetsbildningen och byggnadsverksamheten. Då emellertid, såsom också i motionen framhållits, såväl överlantmätaren som länsarkitekten var på sitt håll med ledning av hos dem förvarade kartor, granskade avstyckningsakter samt vid tjänsteresor gjorda iakttagelser äro i tillfälle att följa utvecklingen i berörda avseenden å de särskilda orterna och ingen av dem torde underlåta att, när ett ingripande från länsstyrelsens sida synes påkallat, därom underrätta denna, synes en sådan invändning knappast vara befogad.

Ännu större fördel av fastställelseprövningens överflyttande i angiven omfattning till överlantmätaren skulle vinnas, om överlantmätaren därjämte erhöle befogenhet att fastställa i samband med avstyckning verkställd gränsbestämning, som lämnats oklandrad och av överlantmätaren funnits lagligen beskaffad. Avsikten med att i det 1926 års riksdag förelagda lagförslaget gränsbestämningen icke — såsom beträffande laga skifte — gjordes till preliminärfråga vid avstyckning, var att vinna tid. Detta syfte har emellertid i huvudsak icke nåtts, emedan gränsbestämningen måste fastställas av ägodelningsdomaren eller ägodelningsrätten, innan avstyckningen kan fastställas av överlantmätaren eller länsstyrelsen. För sin del anser lantmäteristyrelsen att denna befogenhet bör kunna anförtros överlantmätaren, på vilken redan nu det huvudsakliga ansvaret för att en gränsbestämningsförrättning är av beskaffenhet att kunna fastställas måste vila. Ifrågasätts kan också, om icke för vinnande av tid skäl skulle kunna anses föreligga att, där gränsbestämning sker i samband med avstyckning inom samhälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket sägs, tillåta, att gränsbestämningen och avstyckningen avslutas samtidigt, under förutsättning att sakägarna medgiva detta och sålunda iklåda sig den ekonomiska risken för att avstyckningen får göras om,

till följd av att gränsbestämningen ej vinner fastställelse. I allmänhet torde risken härför vara obetydlig, särskilt där förening träffats om gränsens sträckning.

Vidare synes det styrelsen påkallat att avstyckningar för jordbruks- eller skogsbruksändamål inom områden, varom här är fråga, undantagas från avstyckningsförrättningar, varå 21 kap. 68 § jorddelningslagen äger tillämpning, och sålunda få provas och fastställas i vanlig ordning av överlantmätare eller ägodelningsrätt. Detta utesluter givetvis icke att, där så finnes erforderligt, länsarkitekten bör höras i ärendet.

Ovan antydda olägenhet med den villkorliga fastställelsen i fall, där ansökan om sammanläggning icke göres, torde också böra på ett eller annat sätt elimineras. Detta torde kunna ske antingen så, att fastställelsen blir gällande endast viss tid, exempelvis två år, och sålunda efter denna tids utgång automatiskt förfaller, eller ock så, att överlantmätaren och länsstyrelsen tillerkännas befogenhet att efter ansökan av samtliga sakägare förklara villkorligt meddelad fastställelse förfallen. Möjligen böra båda utvägarna hållas öppna, i vilket fall tiden, efter vilken fastställelsen automatiskt förfaller, torde böra utsträckas, förslagsvis till fem år.

Slutligen torde böra stadgas förbud för att inom samhälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket sägs, vid en och samma förrättning avstycka områden, av vilka ett skall bilda jordbruks- eller skogsbruksfastighet och ett annat annan fastighet, eller att vid en och samma förrättning avstycka områden, av vilka ett är beläget inom samhälle eller område, som nyss sagts, och ett annat utom samhället eller området, ävensom meddelas föreskrift i fråga om fastställelsemyndighet för det fall att avstyckat område är beläget delvis inom och delvis utom sådant samhälle eller område. Ett till lantmäteristyrelsen av en överlantmätare framställt spörsmål, huruvida i sistnämnda fall överlantmätaren eller länsstyrelsen vore behörig att pröva och fastställa avstyckningen, har av styrelsen i skrivelse den 30 juli 1928 besvarats på följande sätt:

Fall, sådana som det omförmälda, synes icke hava varit förutsedda, då riksdagen för sin del beslöt den ändring i förslaget till jorddelningslag, att länsstyrelse i vissa fall skulle fastställa avstyckning. Jorddelningslagen lämnade ej någon ledning för frågans bedömande. En gemensam handläggning av länsstyrelse och överlantmätare syntes utesluten redan av den grund, att i händelse av olika meningar någon möjlighet för besluts fattande ej förefunnnes samt att klagan över meddelat beslut skulle föras på olika sätt, beroende på om det vore överlantmätaren eller länsstyrelsen som fattade beslutet. Ej heller syntes någon tillfredsställande lösning kunna sökas i sådana mera tillfälliga omständigheter som om avstyckningen vore till större eller till mindre del belägen inom eller utom samhället, eller om gränsen för det avstyckade området till sin huvudsakliga sträckning fölle inom eller utom samhället o. s. v. Lantmäteristyrelsen ansåge därför frågan endast kunna besvaras genom en hänvisning till det förhållande, att stadgandet i jorddelningslagens 21 kap. 58 § om befogenhet för länsstyrelse att i vissa fall fastställa avstyckningsförrättningar vore att anse som ett undantag från den i samma kapitel 43 § angivna huvudregel, samt följaktligen borde komma i tillämpning endast om de i 58 § angivna förutsättningar helt vore för handen. Då det avstyckade området icke i sin helhet fölle inom samhället, borde därför enligt lantmäteristyrelsens mening förrättningen provas av överlantmätaren. För att lagstiftarens syftemål måtte bliva i sak tillgodosedda, syntes det emellertid lämpligt att överlantmätaren, innan ärendet av honom företoges, med överlämnande av karta och handlingar jämte avskrift av styrelsens skrivelse, utbåde sig länsstyrelsens yttrande angående huruvida ur länsstyrelsens syn-

punkter något funnes att erinra mot avstyckningsförrättningen. Skulle så vara fallet borde överlantmätaren överlämna ärendet till ägodelningsrätten för dess avgörande.

Vidare må hänvisas till rättsfallet nr 41 i Svensk Juristtidning för december 1937, enligt vilket Göta Hovrätt förklarar ägodelningsdomare behörig att i första hand pröva avstyckning av dylikt område, då avstyckning skett för sammanläggning med annan fastighet.

De sålunda antydda ändringarna, genom vilka motionens syfte skulle i viss omfattning vinnas, torde icke behöva medföra några mera omfattande lagändringar. Såvitt lantmäteristyrelsen vid en mera flyktig undersökning kunnat finna, skulle endast 19 kap. 5 och 10 §§ och 21 kap. 15, 43 och 68 §§ jorddelningslagen samt 15 § lagen om sammanläggning av fastigheter å landet beröras därav. Hinder torde därför ej möta att berörda lagändringar företagas utan samband med en sådan genomgripande revision av jorddelningslagstiftningen, varom förslag framstälts i den vid pågående riksdag inom andra kammaren väckta motionen nr 289. För sin del anser lantmäteristyrelsen det angeläget att lagändringarna komma till stånd snarast möjligt.

Stockholm den 14 mars 1938.

Harald Malmberg.

Gunnar Palm.

Bilaga B.

Kungl. Maj:ts befallningshavande

i

Stockholms län.

Landskansliet.

Till riksdagens andra lagutskott.

Sedan Kungl. Maj:t enligt ämbetsskrivelse från justitiedepartementet den 4 februari 1938 anbefallt länsstyrelsen att till utskottet avgiva yttrande över en inom riksdagens andra kammare väckt motion nr 71 angående viss ändring av lagen om delning av jord å landet får länsstyrelsen med bifogande av uttalanden i ämnet från överlantmätaren och länsarkitekten i länet¹⁾ för egen del anföra följande.

För egnahemsbyggare och andra förvärvare av avstyckningsområden föreligger givetvis ett betydande intresse att utan alltför stor tidsutdräkt utfå nödiga handlingar för lagfarts erhållande. Den rätt omständiga granskningsprocedur, som äger rum beträffande avstyckningar, för vilka länsstyrelsen är fastställelsemyndighet, kan ur denna synpunkt framstå som en olägenhet. Emellertid synes motionärens påstående, att även en enkel avstyckningsåtgärd i regel kräver 6 à 7 månaders fastställelseprövning åtskilligt överdrivet, åtminstone vad detta län angår. Enligt överlantmätarens utredning skulle den tid, som åtgår för handläggningen av avstyckningsärenden, vilka prövas av länsstyrelsen, här i länet vara cirka 4 månader. Även denna siffra synes vad angår det stora flertalet enkla förrättningar ligga väl högt. En härstädes gjord undersökning omfattande senaste året har nämligen givit vid handen, att den tid, som belöper på länsstyrelsens handläggning, för enkla förrättningar i medeltal uppgår till 37 dagar, vadan sålunda sammanlagda handläggningstiden för dylika ärenden skulle utgöra omkring 3 måna-

¹⁾ Här uteslutna.

der. Klart är emellertid, att även en sådan tidsutdräkt i vissa fall kan medföra olägenheter och att en ytterligare begränsning därför vore önskvärd.

I motionen föreslås nu, att för vinnande av ett snabbare förfarande den fastställelseprövning, som för närvarande ankommer på länsstyrelsen, skall anförtros åt överlantmätaren med skyldighet för denne att i vissa fall inhämta länsarkitektens yttrande före prövningen. Enligt motionärens förmenande skulle nämligen det huvudsakliga motivet för gällande bestämmelse om länsstyrelsen såsom fastställelsemyndighet för avstyckningar inom samhällen och områden, som avses i 19 kap., 5 §, andra stycket jorddelningslagen, hava bortfallit, sedan länsstyrelsen genom den nya stadsplanelagen erhållit andra möjligheter att övervaka samhällsbildningen. Att så ingalunda kan anses vara fallet och att alltjämt starka skäl tala för den nuvarande ordningens bibehållande har utförligt belysts av länsarkitekten i hans bilagda yttrande. Länsstyrelsen ansluter sig i allt väsentligt till de uttalanden, som gjorts av länsarkitekten och kan därför begränsa sig till att sammanfattningsvis framhålla följande.

För den myndighet, som bär ansvaret för samhällsbildningen och byggnadsverksamhetens reglering, är det oundgängligen nödvändigt att i detalj kunna följa och övervaka den jorddelning, som i allmänhet är en förutsättning för varje livligare byggnadsverksamhet och av vilken det blivande samhällets ändamålsenliga utveckling är i synnerligen hög grad beroende. Detta kan icke ske enbart genom att myndigheten fastställer avstycknings- och byggnadsplaner ty dessa kunna vid skeende exploatering många gånger visa sig vara föråldrade eller eljest ur bebyggelsesynpunkt icke lämpade att i detalj läggas till grund för jorddelningen. Det kräves därför även att myndigheten har i sin hand själva fastställelseprövningen.

Ett bifall till den föreliggande motionen skulle i realiteten betyda en uppdelning av ansvaret för samhällsbildningen och byggnadsverksamheten på landsbygden mellan länsstyrelsen och ägodelningsmyndigheterna. Ett sådant divisionsansvar skulle säkerligen medföra slitningar och ingalunda vara ägnat att befordra en sund utveckling på förevarande område.

På grund av vad sålunda anförts finner sig länsstyrelsen böra bestämt avstyrka bifall till motionen.

För ernående av en snabbare handläggning av ifrågavarande ärenden torde få sökas andra utvägar än den som föreslagits i motionen. Huruvida möjlighet finnes att förkorta handläggningstiden å lantmäterikontoret undandraget sig länsstyrelsens bedömande, men för länsstyrelsens vidkommande skulle sannolikt en ytterligare nedpressning av tiden bliva möjlig att ernå, därest en av länsstyrelsen gjord framställning om utökning av de arkitektutbildade arbetskrafterna å länsarkitektkontoret vinner beaktande.

Stockholm å landskansliet den 10 mars 1938.

Nils Edén.

Aroid Lidén.

Länsstyrelsen
i
Göteborgs och Bohus län.
Landskansliet.

Till riksdagens andra lagutskott.

Med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse den 4 februari 1938 angående ifrågasatt ändring av lagen om delning av jord på landet (herr Holmbäcks motion nr 71 i andra kammaren) får länsstyrelsen anföra följande.

Länsstyrelsen kan icke finna, att länsstyrelsen, efter tillkomsten av stadsplanelagen och ändringar i 19 kap. jorddelningslagen nu har större möjligheter att följa samhällsbildningen och därigenom i tid ingripa reglerande än vad länsstyrelsen hade vid tiden för tillkomsten av nu gällande lag. Både överlantmätare och länsarkitekt hade samma möjlighet och samma skyldighet då som nu att fästa länsstyrelsens uppmärksamhet på, var avstyckningsplan erfordras. — Tillkomsten av byggnadsplaneinstitutet ger icke länsstyrelsen större möjlighet att övervaka, att icke från byggnadssynpunkt olämplig avstyckning fastställs, därest sådan fastställelse skall ske av annan än länsstyrelsen. Ej heller hava andra omständigheter vederligen tillkommit, som nu göra det mindre nödvändigt, att avstyckningarna fastställas av länsstyrelsen än vid tillkomsten av bestämmelserna härom.

Att en godkänd avstyckningsplan eller fastställd byggnadsplan upptager förslag till kvarterens uppdelning i tomplatser gör icke en stadsplane- och byggnadssakkunnig granskning av avstyckning inom kvarteret onödig. Den å styckningsplan eller byggnadsplan upptagna tomplatsindelningen blir icke fastställd i och med styckningsplanens godkännande eller byggnadsplanens fastställande utan tjänar endast till bedömande av, huruvida ifrågavarande kvarter *kan* uppdelas i från byggnadssynpunkt lämpliga tomplatser. Det torde icke heller vara lämpligt eller i regel ens möjligt att vid tidpunkten för dessa planers uppgörande fastslå tomplatsindelning. En styckningsplan kan således godkännas och en byggnadsplan fastställas, utan att de inom kvarteren markerade tomplatserna äro lämpliga med hänsyn till blivande bebyggelse. Dessutom förhåller det sig ju så, att i flertalet fall sker vid avstyckning avvikelser från å planen markerade tomplatserna. Det måste då före avstyckningens fastställelse tillses, både att avstyckningen i och för sig är lämplig för bebyggelse och att återstoden av kvarteret låter sig uppdelas i från bebyggelsesynpunkt lämpliga tomplatser, allt med hänsyn såväl till blivande bebyggelse som till befintliga byggnader, terräng och avloppsförhållanden samt andra omständigheter, som kunna vara av betydelse vid bedömandet av den ifrågasatta jorddelningens lämplighet. Härav följer att de stadsplane- och husbyggnadstekniska synpunkterna ej kunna nöjaktigt tillgodoses enbart genom godkännande av avstyckningsplan eller fastställande av byggnadsplan. Samma synpunkter måste även beaktas vid avstyckningarnas fastställande, och detta torde icke kunna ske på betryggande sätt, med mindre varje avstyckning underställs granskning av en myndighet med tillgång till stadsplane- och husbyggnadsteknisk sakkunskap.

Enligt motionärens förslag skulle avstyckningen översändas till ägodelningsdomaren, om länsarkitekten avstyrkt fastställelse. Med avseende härå anser sig länsstyrelsen böra framhålla, att ägodelningsdomaren icke såsom länsstyrelsen kan stå i den nära förbindelse med den sakkunnige, som önskvärdt är för att erforderligt samråd i avstyckningsfrågor skall på ett effektivt sätt kunna komma till stånd utan onödig tidsutdräkt. Ej heller kan det för-

väntas att ägodelningsdomaren vid sin prövning kommer att tillgodose de sociala hänsyn, som här ofta kräva berättigad uppmärksamhet. — Det torde dessutom för det praktiska arbetsresultatet vara långt viktigare, att ledning och kontroll över alla åtgärder, som hava avgörande inflytande på samhällsbildningarnas utveckling, ligger i en hand, länsstyrelsens, och icke splittras, än att avvikelser icke sker från regeln, att den egentliga ägodelningsmyndigheten skall handlägga alla avstyckningsärenden.

Den snabbare handläggning, som enligt motionen skulle vinnas, om fastställseprövning av samtliga avstyckningar överlämnades till överlantmätaren, skulle av nu anförda skäl kunna åstadkommas endast på bekostnad av en sakkunnig prövning av avstyckningarnas lämplighet från stads- och husbyggnadsteknisk synpunkt. En prövning av nämnda slag lär icke kunna utföras av överlantmätaren. Någon verklig arbetsbesparing skulle för övrigt icke göras, även om så vore förhållandet. Det skulle då endast vara fråga om en överflyttning av arbetet från länsstyrelsen och länsarkitekten till överlantmätaren.

Vidare förtjänar framhållas, att det icke är någon dubbelgranskning, som nu utföres. Överlantmätaren har att granska avstyckningsärenden från mätningsteknisk samt fastighetsutredningssynpunkt och länsarkitekten från stads- och husbyggnadsteknisk. Detta länsarkitektens arbete torde få anses tillhöra de viktigare delarna av hans uppgifter, nämligen tillsynen över att de för samhällsbildning och husbyggande grundläggande faktorerna, tomtplatsernas utformning och begränsning, vederbörligen beaktas.

Icke minst med hänsyn till den kraftigt ökade omfattningen av samhällsbildningen i landet och dess betydelse för stora befolkningsgrupper, är det angeläget att icke eftersätta kraven på att ifrågavarande slag av jorddelning sker på ett för stads- och husbyggnadssynpunkt sakkunnigt sätt. Våra samhällens utbyggande efter riktiga linjer har en alltför stor social betydelse för att äventyras genom den åtgärd, som i motionen föreslås. I och med tillkomsten av den bestämmelse i jorddelningslagen, som motionen avser att ändra, samlades i länsstyrelsens hand ledningen och kontrollen över alla åtgärder, som ha direkt inflytande på samhällsbildningens tillkomst och utveckling. Det skulle vara mycket olyckligt, om denna enhetliga ledning splittades, genom att en del av densamma — och därtill en av de grundläggande — undanryktes länsstyrelsens inflytande på sätt, motionen avser.

Ehuru länsstyrelsen livligt instämmer i motionens syfte att åstadkomma en snabbare handläggning av avstyckningsärendena, anser länsstyrelsen på ovan anförda grunder att motionärens förslag härutinnan icke bereder en framkomlig väg till att utan förfång för allmänna och enskilda intressen nå detta mål.

Det torde emellertid finnas andra än de av motionären påpekade anledningar till dröjsmålen med behandling av här ifrågavarande ärenden, anledningar av sådant slag att de utan förfång för andra intressen kunna undanröjas. Hit kunna hänföras de svårigheter, som allmänheten på många håll har att få avstyckningsförrättningar utförda inom rimlig tid efter det framtällning därom gjorts. Det dröjer ofta många månader, ja halvår, innan en begärd avstyckning blir utförd. Denna olägenhet torde kunna avhjälpas genom utökning av arbetskrafterna inom lantmåteridistriktet. — Till dröjsmålet med behandlingen av hithörande ärenden äro delvis markexploatörerna och de lokala myndigheterna själva skuld. Mycket skulle kunna vinnas om dels dessa tillsåge att erforderlig planläggning av den för avstyckningen avsedda marken sker i god samt på ett sakkunnigt och omsorgsfullt sätt, dels de avstyckningar, som förekomma inom planområdena, utfördes icke enbart i anslutning till kvartersgränser utan även med vederbörlig hänsyn till be-

fintlig och blivande bebyggelse, terräng- och andra förhållanden, som böra beaktas, och med tydligt angivande av de omständigheter, som inverka på avstyckningens bedömande men icke framgå av kartan. Sker detta, kan länsstyrelsens och länsarkitektens handläggning av hithörande ärenden utföras på ett långt snabbare sätt utan nu så vanliga skrivelser och andra meningsutbyten med förrättningsmännen.

Till sist vill länsstyrelsen ännu en gång framhålla den stora betydelsen av att erforderlig arbetskraft ställes till deras förfogande, som ha att handlägga dessa ärenden, i första hand lantmäterikontor och länsarkitektkontor, vilka i många fall äro belastade med en arbetsbörda, som omöjliggör önskvärd snabbhet i ärendenas behandling.

Med anledning av vad ovan anförts får länsstyrelsen avstyrka bifall till ifrågakvarande motion.

Göteborg i landskansliet den 14 mars 1938.

Malte Jacobsson.

Ragnar Jacobsson.

Bilaga D.

Länsstyrelsen
i
Malmöhus län.
Landskansliet.

Till riksdagens andra lagutskott.

Kungl. Maj:t har anbefallt länsstyrelsen att avgiva yttrande över en i riksdagens andra kammare väckt motion nr 71 angående ändring av lagen om delning av jord å landet.

I anledning härav får länsstyrelsen med överlämnande av yttranden, som efter anmodan avgivits av överlantmätaren och länsarkitekten i länet¹⁾, för egen del anföra följande.

I syfte att vinna stöd för bedömande, huruvida fog finnes för påståendet i motionen, att tungroddheten i fastställelseprövningen är i första hand skuld till tidsutdräkten vid bildande av fastighet genom avstyckning, har länsstyrelsen låtit i en P. M., som här bilägges, sammanföra vissa uppgifter avseende avstyckningsförrättningar, som varit föremål för länsstyrelsens prövning under åren 1935—1937. I fråga om de lämnade uppgifterna bör följande beaktas. De avse samtliga under nämnda år slutligen prövade förrättningar, oavsett huruvida de handlagts enligt jorddelningslagen eller enligt fastighetsbildningslagen. Då fråga är om avstyckning inom städer eller stadsliknande samhällen med särskilt förordnad mätningsman pläga förrättningsakterna insändas direkt till länsstyrelsen utan att först hava passerat överlantmätaren. Någon gång även i andra fall har det förekommit att förrättningsakten insänts direkt till länsstyrelsen. Dessa avstyckningsärenden, som sålunda föranlett remiss till överlantmätaren, avses i kolumn 3. Förutom remisser till överlantmätaren och till länsarkitekten förekomma remisser *dels* till byggnadsnämnder, som icke varit representerade vid förrättningarna men vilka ansetts böra höras, och *dels* till vederbörande förrättningsman. Dessa remisser hava givetvis verkat fördröjande på ärendets slutliga avgörande. Promemorian utvisar att handläggningstiden hos länsstyrelsen utgjort i medeltal: under år 1935 en månad 14 dagar, under år 1936 en månad 8 dagar samt under

¹⁾ Här uteslutna.

år 1937 en månad 4 dagar. I överlantmätarens yttrande anges att den tid, som länsstyrelsens handläggning av avstyckningsärenden krävt under åren 1935—1937, utgjort i medeltal två månader 2 dagar. Enligt vad länsstyrelsen inhämtat utgöra medeltalssiffrorna för de olika åren: två månader 23 dagar, en månad 20 dagar och en månad 23 dagar. Överlantmätaren har därvid beräknat tiden från det förrättningsakten efter lantmäteriteknisk granskning översänts till länsstyrelsen och till dess densamma efter meddelad fastställelse återkommit till lantmäterikontoret. I fall då vid fastställelse av avstyckning besvärsmåttet förelagat, har endast protokollet över fastställelsen omedelbart tillsänts överlantmätaren, medan karta och handlingar redovisats först sedan laga kraft åkommit länsstyrelsens beslut och bevis därom anskaffats. Det är sålunda dagen för sistnämnda slutredovisning av ärendet, som utgör slutdag enligt överlantmätarens beräkningar. Beaktas bör vidare att förrättningar enligt fastighetsbildningslagen icke ingå i överlantmätarens statistik. Ej heller ärenden, då fastställelse vägrats, torde hava medräknats. Överlantmätarens och länsstyrelsens siffror kunna sålunda icke ställas mot varandra såsom jämförbara.

Av länsstyrelsens P. M. framgår ett förhållande, som i detta sammanhang må belysas. Antalet år 1935 prövade ärenden utgör 113, av vilka 95 föranlett remiss till länsarkitekten. Vid nämnda tid plögade nämligen länsstyrelsen icke att till länsarkitekten remittera avstyckningsärenden i andra fall än då så ansågs nödigt. Sedan i sammanhang med den nya länsarkitektorganisationen införts systemet med granskningsavgifter till statskassan, har länsstyrelsen, därtill föranledd av uttalanden i samband med förarbetena till den nya organisationen, ansett sig icke kunna underlåta att remittera alla avstyckningsärenden utan åtskillnad till länsarkitekten. Följande år 1936 är också antalet av länsstyrelsen prövade och antalet till länsarkitekten remitterade ärenden exakt detsamma. De två av 1937 års ärenden, som icke remitterats till länsarkitekten utgöras av två ärenden däri länsstyrelsen jämlikt 13 § ensittarlagen meddelat beslut, att fastställelse å områdes avskiljande ej vore erforderligt.

Den verkställda utredningen giver vid handen att uppgiften i motionen därom, att en enkel avstyckningsåtgärd, som av vederbörande förrättningsman kanske fordrar endast några dagars arbete, i regel kräver 6 å 7 månaders fastställelseprövning, icke har någon tillämpning, såvitt angår förhållandena i Malmöhus län. Det är anmärkningsvärt, att i motionen icke berörts frågan, huruvida en bidragande orsak till den påtalade tidsutdräkten till äventyrs kan vara att söka i något förhållande, som sammanhänger med själva avstyckningsförrättningen. Enligt länsstyrelsens erfarenhet förhåller det sig så, att på grund av anhopning av arbete i vissa lantmäteridistrikt avsevärd tid förflyter från det avstyckning begärts till förrättningens påbörjande och sedermera till dess avslutande samt redovisningen i och för fastställelse. En närmare undersökning härom vore säkerligen av intresse. Först sedan genom en dylik undersökning vunnits material för en jämförelse mellan olika faktorerens verkan i fördröjande riktning finnes enligt länsstyrelsens mening möjlighet att på ett riktigt sätt bedöma orsakerna till den tidsutdräkt, varöver klagomål alltsomoftast framföras, ävensom att taga ställning till vad som kan åtgöras för vinnande av en bättre ordning.

Efter att hava redogjort för vissa bestämmelser angående fastställelseprövningen granskar motionären de skäl, som vid lagstiftningens tillkomst anförts till stöd för att länsstyrelsen och icke överlantmätaren borde pröva avstyckningar inom samhälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket jorddelningslagen förmåles. Länsstyrelsen kan i huvudsak ansluta sig till motionärens synpunkter i fråga om det åberopade skälet, att länsstyrelsen

borde i omförmälda fall handhava fastställelseprövningen för att därigenom kunna följa samhällsbyggnaden och såmedelst erhålla tillfälle att i tid ingripa reglerande på byggnadsverksamheten genom fastställande av föreskrifter för dennas reglering. Det torde vara riktigt att länsstyrelserna kunna på annat och lika effektivt sätt erhålla kännedom om förhållanden av betydelse i omförmäلت hänseende. Framförallt i Malmöhus län, där ett intimt samarbete äger rum med överlantmätaren och där i ett stort antal fall denne plägar taga initiativ till åtgärder för reglering av byggnadsverksamheten, behöver icke befaras, att ur angiven synpunkt några olägenheter skulle uppstå, därest fastställelseprövningen i fråga om avstyckningar enligt jorddelningslagen även i de fall, som nu tillhöra länsstyrelsens handläggning, överflyttades till överlantmätaren.

Länsstyrelsen kan däremot icke följa motionären, då denne fränkänner det förhållandet att länsstyrelsen handlägger plan- och byggnadsfrågor betydelse för frågan om fastställelsemyndigheten. Fastställelse av avstyckningsplan eller byggnadsplan, till vilka planinstitut här främst är att taga hänsyn, innebär icke godkännande av någon viss fastighetsindelning. Väl pläga i dylika planer, som underställas länsstyrelsens prövning, till ledning vid bedömande av planernas ändamålsenlighet angivas, huru planupprättaren tänkt sig en indelning i fastigheter av de olika för bebyggande avsedda områdena inom planen, men den sålunda skisserade indelningen blir icke genom fastställelse av planen på något sätt konfirmerad, så att garanti finnes för att avstyckning i enlighet med denna indelning framdeles kommer att vinna fastställelse. Det förekommer sålunda, att länsstyrelsen fastställer en avstyckningsplan, som är byggd på en indelning i mycket små fastigheter, kanske omkring 600 kvadratmeter, ehuru det redan vid fastställelseprövningen står klart att bildande av fastigheter med en areal understigande exempelvis 1,200 kvadratmeter icke bör tillåtas. Ett annat exempel. Länsstyrelsen har år 1928 fastställt en avstyckningsplan, upptagande fastigheter, vilkas areal i allmänhet icke överstiger 800 kvadratmeter. År 1935 fastställas för området utomplansbestämmelser, enligt vilka minimiarealen av tomtplats, avsedd för bebyggande med boningshus, skall, där ej särskilda omständigheter föreligga, utgöra 1,500 kvadratmeter. Det kan icke påräknas, att avstyckningar verkställda år 1936 i enlighet med planens fastighetsindelning skola vinna fastställelse. Enahanda förhållanden föreligga, då det är fråga om byggnadsplan. Enligt länsstyrelsens mening har den fastighetsindelning, som må hava legat till grund vid uppgörande av avstyckningsplan eller byggnadsplan, icke den betydelse vare sig i formellt eller i reellt avseende, som motionären velat tilldela densamma.

Inom stadsliknande samhälle (sambhälle där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas), för vilket föres jordregister med tomtbok, kan fastighetsbildning äga rum genom avstyckning enligt jorddelningslagen eller — för område, som är lagt under stadsplan — genom tomtindelning, därvid för det fall att tomtindelning icke föreligger avstyckning kan ske jämväl av mark, som ingår i kvarterindelning enligt stadsplan. Även utanför nu nämnt samhälle, nämligen inom område å landet, för vilket fastställt byggnadsplan, kan fastighetsbildning ske genom avstyckning eller genom tomtindelning. Det synes vara föga följdriktigt och därjämte olämpligt ur synpunkten av enhetlighet vid fastighetsbildningen att i nu omhandlade fall — såsom motionärens förslag innebär — införa två prövande myndigheter i stället för en.

Den sålunda åberopade synpunkten äger väl icke tillämpning, då fråga är om område, för vilket fastställt utomplansbestämmelser eller för vilket godkänt avstyckningsplan, i det att inom dylikt område tomtindelning ej

kan äga rum, men det bör beaktas, att fastställande av utomplansbestämmelser är avsedd att vara endast en interimistisk åtgärd (jfr 66 § stadsplanlagen: »Finnes byggnadsplan — — — tills vidare icke böra upprättas — — —»), samt att jämväl godkännande av avstyckningsplan har karaktären av en första åtgärd, vilken, sedan fastighetsbildning enligt planen kommit till stånd, förr eller senare följes av åtgärder till reglering av byggnadsverksamheten. Med avseende härå är det av betydelse att den myndighet, som har att handlägga frågor om fastställelse av tomtindelning, redan från begynnelsen får i sin hand prövningen av avstyckningar inom dessa områden.

Länsstyrelsen kan för sin del icke finna annat än att det består ett så nära samband mellan plan- och byggnadsfrågor, å ena, samt fastighetsbildningen inom områden, för vilka fastställt stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller avstyckningsplan eller för vilka gälla reglerande bestämmelser rörande byggelsen, å andra sidan, att det bör vara en och samma myndighet, som inom sistnämnda områden prövar såväl plan- och byggnadsfrågor som frågor angående tomtindelning och avstyckning. Länsstyrelsen kan därför icke biträda förslaget om överflyttande till överlantmätaren av fastställelseprövningen i fråga om sådana avstyckningar, vilka enligt för närvarande gällande bestämmelser skola för fastställelse prövas av länsstyrelsen.

I detta sammanhang må framhållas att genom den ifrågasatta överflyttningen någon tidsvinst av betydelse knappast skulle uppstå. En lantmäteriteknisk granskning genom överlantmätaren kan icke undvaras. Vad som vinnes genom en överflyttning vore föga mer än den tid som åtgår för översändandet från överlantmätaren till länsstyrelsen. Om överlantmätarens granskning ger anledning till anmärkningar, upptagas dessa, då länsstyrelsen är fastställelsemyndighet, i ett särskilt yttrande, under det att om fastställelseprövningen skulle ankomma på överlantmätaren anmärkningarna komma att inflyta i överlantmätarens beslut. I det övertvägande antalet fall, då någon anmärkning ej göres, anbringas å akten en stämpel, som innehåller upplysning därom, och överlantmätaren bestyrker förhållandet genom sin underskrift. Något dubbelarbete av betydelse för tidsutdräkten innebär icke detta. Såsom en allmän reflexion må påpekas att vid bedömande, huruvida ett ärendes avgörande är förenat med omgång eller icke, ofta framhålles antalet myndigheter som hava att taga befattning med ärendet. En analysering på detta sätt av gången i ett ärende giver lätt anledning till en ganska ogrundad anmärkning om byråkratism eller dylikt. Om inom ett och samma verk finnas representerade olika slag av sakkunskap eller annan speciell kunskap, kan behandlingen av ärendet gå genom lika många händer utan att det utåt blivit synligt. Att postverket anlitas för ärendets överlämnande från den ena eller andra personen synes icke i verkligheten göra så mycket från eller till i fråga om behandlingens karakteriserande.

I motionen har framförts ett uppslag, som torde vara värt beaktande. I likhet med motionären förmenar länsstyrelsen det vara en onödig omgång att såsom nu sker alla avstyckningsförrättningar utan åtskillnad skola remitteras till länsarkitekten. Då det gäller att bestämma i vilka fall en dylik remiss bör kunna underlätas är emellertid länsstyrelsen av annan mening än motionären. Såsom länsstyrelsen ovan i annat sammanhang framhållit, torde den fastighetsindelning, som må hava legat till grund vid uppgörande av en avstyckningsplan eller en byggnadsplan, icke hava den betydelse för den blivande fastighetsbildningen inom det av planen omfattade området, som motionären velat giva densamma. Länsstyrelsen kan därför icke heller gilla den regel, som i motionen föreslås, nämligen att remiss till länsarkitekten icke skall behöva ske då avstyckning överensstämmer med fastighetsindelning, som föreslagits i fastställd avstyckningsplan eller byggnadsplan. Över-

huvudtaget synes det vanskligt att uppställa några generella föreskrifter angående de fall, då remiss skall ske eller kan underlåtas. Avgörandet därom torde böra ankomma på fastställelsemyndigheten med beaktande av föreliggande omständigheter i olika fall. Emellertid synes det nödvändigt — med hänsyn till bestämmelserna om granskningsavgifter — att i författningsväg uttryckligen bestämmas, att remiss till länsarkitekten skall ske allenast då så provas nödigt. Genom en dylik inskränkning i remissförfarandet torde i huvudsak åstadkommas samma tidsvinst som enligt motionärens förslag.

Såsom i motionen påpekats, medför det nuvarande systemet obestriddigen olägenheter i fall, då prövningen av vissa åtgärder i samband med avstyckningsförrättning, som skall fastställas av länsstyrelsen, ankommer på ägodelningsrätt. De vanligast förekommande av dessa fall äro avstyckning med gränsbestämning och avstyckning för sammanläggning. En undersökning av vad som skulle kunna åtgöras för att råda bot för dessa olägenheter synes vara påkallad.

Länsstyrelsen vill sammanfatta sin mening i den föreliggande frågan på följande sätt. Motionens förslag om en överflyttning till överlantmätaren av fastställelseprövningen i fråga om avstyckningar inom sambälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket jorddelningslagen sägs, kan länsstyrelsen icke biträda. Däremot anser länsstyrelsen att för vinnande av snabbare fastställelseprövning författningsbestämmelser böra meddelas till inskränkande av remissförfarandet, på sätt här ovan angivits. Tillika synes en utredning vara påkallad angående lämpliga åtgärder till undanröjande av olägenheterna av den dubbelprövning, som äger rum vid avstyckning med gränsbestämning och vid avstyckning för sammanläggning. Slutligen torde böra utredas vad som kan åtgöras för vinnande av snabbare handläggning av avstyckningsärenden genom distriktslantmätna.

Malmö i landskansliet den 9 mars 1938.

På länsstyrelsens vägnar:

Hj. Kjäll.

T. Kinnman.

Bilaga E.

P. M.

angående avstyckningsförrättningar, prövade av länsstyrelsen i Malmöhus län under åren 1935—1937.

	Antal prövade ärenden	Tid från diarie- föringen till avgörandet (medeltal)	Antal till över- lantmä- taren re- mitterade ärenden	Tid för besvarande av remiss till överlantmätaren (medeltal)	Antal till länsarki- tekten re- mitte- rade ärenden	Tid för besvarande av remiss till läns- arkitekten (medeltal)	Tid från samtliga remissers besvarande till avgörandet (medeltal)
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
År 1935 ..	113	1 mån. 13.93 dag.	10	3 mån.	95	26.56 dag.	3.98 dag.
År 1936 ..	228	1 mån. 7.55 dag.	19	1 mån. 11.36 dag.	228	17.98 dag.	4.28 dag.
År 1937 ..	308	1 mån. 4.06 dag.	30	1 mån. 11.67 dag.	306	14.61 dag.	4.51 dag.

Bilaga F.

Länsstyrelsen
i
Kopparbergs län.
Landskansliet.

Till riksdagens andra lagutskott.

Genom brev den 4 februari 1938 har Kungl. Maj:t anbefallt länsstyrelsen att senast den 10 mars 1938 avgiva och till utskottet överlämna yttrande över en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 71, angående viss ändring av lagen om delning av jord å landet.

Med anledning därav får länsstyrelsen, som i ärendet infordrat yttrande från överlantmätaren och länsarkitekten i länet, med bifogande av dessa yttranden,¹⁾ anföra följande.

I motionen hemställes, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till sådan ändring i lagen om delning av jord å landet, att överlantmätaren blir den myndighet, som har att pröva och fastställa varje avstyckning enligt jorddelningslagen, med vilken avsetts att bilda särskild fastighet utan att villkor fästs, att stamfastigheten skall ingå i sammanläggning, samt att därvid länsarkitektens yttrande skall inhämtas, där sådant, i enlighet med vad i motionen anförts, vid fastställelseprövningen befinnes erforderligt.

Enligt 21 kap. 68 § jorddelningslagen fullgöres fastställelseprövningen i fråga om avstyckningar inom sådant samhälle eller område, varom i 19 kap. 5 § andra stycket samma lag sägs, av länsstyrelsen.

Enligt motionärens mening äro de skäl, som föranledde denna anordning, icke längre av den betydelse, att uppdelningen av fastställelseprövningen å två olika myndigheter fortfarande bör bibehållas.

De synpunkter, på vilka motionärerna grundar denna sin uppfattning, kan länsstyrelsen icke till fullo dela.

De områden, inom vilka avstyckningsförrättningar skola prövas av länsstyrelsen, äro dels sådana, där byggnadsverksamheten i en eller annan form redan är reglerad eller är avsedd att regleras, och dels sådana för vilka avstyckningsplan fastställts. Inom områden av det förra slaget har länsstyrelsen att utöva tillsyn över byggnadsverksamheten. För ett effektivt handhavande av denna tillsyn måste länsstyrelsen hava tillfälle att följa fastighetsbildningen i orten. Om exempelvis talrika avstyckningar för bostads- eller industriändamål förekomma inom ett område, där byggnadsverksamheten regleras genom utomplansbestämmelser, kan detta utgöra en anledning för länsstyrelsen att skyndsamt upptaga fråga om upprättande av byggnadsplan för området eller del därav. Även inom avstyckningsplaneområde bör fastighetsbildningen med uppmärksamhet följas av länsstyrelsen. En livlig jorddelning inom sådant område kan föranleda länsstyrelsen att undersöka behovet av utomplansbestämmelser eller byggnadsplan för området. Kännedom om fastighetsbildningen erhåller länsstyrelsen på lämpligaste sätt genom prövningen av avstyckningar.

Vid fastställelseprövningen har vederbörande myndighet bland annat att tillse, att det avstyckade området är lämpligt att brukas för det med avstyckningen avsedda ändamålet. Då det vida övervägande flertalet avstyckningar inom områden, varom nu är fråga, avse bebyggelse för bostadsändamål, tillses vid fastställelseprövningen, att det avstyckade området kan bebyggas i enlighet med gällande föreskrifter. Om denna prövning företages av annan myndighet än länsstyrelsen, kunna vissa svårigheter uppstå. Utomplans-

¹⁾ Här uteslutna.

bestämmelser innehålla alltid föreskrift därom, att byggnad ej får uppföras å tomtplats, som ej innehåller viss minimiareal. Dock äger länsstyrelsen rätt att meddela dispens från dessa bestämmelser. Om överlantmätaren fastställt avstyckning av ett för bebyggelse avsett område, som ej håller minimiarealen, skulle länsstyrelsen svårligen kunna undgå att bevilja sådan dispens, då i annat fall avstyckningsförfarandet vore förfelat. Även om överlantmätaren före fastställelsen inhämtat länsarkitektens yttrande, skulle svårigheter uppstå, därest överlantmätaren, länsarkitekten och länsstyrelsen icke hade samma mening i fråga om tomtarealens tillräcklighet. Liknande olägenheter kunna tänkas uppkomma även vid tillämpningen av andra föreskrifter rörande bebyggelsen än föreskriften om minimiareal. Även om svårigheter av nu antydd art i praktiken mindre ofta skulle göra sig gällande, anser länsstyrelsen dock lämpligt och riktigt, att den myndighet, som utövar tillsynen över bebyggelsen, tillika kontrollerar fastighetsbildningen.

Motionären synes hålla före, att länsarkitektens granskning av avstyckningsärende endast mera sällan kan anses behöflig. Denna uppfattning kan länsstyrelsen icke dela.

Beträffande behovet av sådan granskning inom område, där avstyckningsplan eller byggnadsplan gäller, får länsstyrelsen hänvisa till vad länsarkitekten anför i sitt yttrande över motionen.

I motionen anföres, att avstyckningsplaneinstitutet är avsett att endast komma till användning inom sådana områden, där en reglering av byggnadsverksamheten icke anses påkallad. Häremot må, under hänvisning till departementschefens uttalande vid remissen till lagrådet år 1930 av förslaget till lag angående ändring i vissa delar av jorddelningslagen, erinras att hinder icke möter för reglering av byggnadsverksamheten inom avstyckningsplaneområde genom *utomplansbestämmelser*. Då avstyckningsplanen icke medför någon rättsverkan med avseende å bebyggelsen, får en sådan plan mera sällan någon väsentlig betydelse, om den ej kompletteras med utomplansbestämmelser. I de fall, då avstyckningsplan och utomplansbestämmelser gälla för samma område, komma alltså icke blott plansynpunkter utan även bebyggelse-synpunkter att beaktas vid fastställelseprövningen.

Byggnadsplan kan sällan upprättas så snabbt som önskligt vore. Förslag om upprättande av sådan plan väcker ofta motstånd i bygderna. Den förberedande utredningen, sökandet av statsmedelsförskott för kostnaderna, förslagets utarbetande, dess tillhandahållande för granskning, prövningen av inkomna anmärkningar m. m., tager avsevärd tid i anspråk, ofta flera år. Intill dess planen blivit fastställd, måste bebyggelsen ordnas genom utomplansbestämmelser. Tillsvidare torde därför sådana bestämmelser komma att bli den vanligaste formen för byggnadsverksamhetens reglering på den egentliga landsbygden. Inom område, där utomplansbestämmelser gälla, skulle även enligt motionärens mening länsarkitektens granskning av avstyckningsärendena vara erforderligt.

Avstyckning enligt jorddelningslagens bestämmelser sker icke blott å den egentliga landsbygden utan även inom köping och municipalsamhälle, där ej enligt Konungens förordnande skall föras fastighetsregister enligt de för stad gällande föreskrifter. Innan stadsplan blivit fastställd för sådant samhälle, måste vid prövningen av avstyckning tillses, att den avsedda fastighetsbildningen icke försvårar genomförandet av blivande stadsplan. För detta ändamål måste avstyckningarna granskas av länsarkitekten.

Då de talrikaste avstyckningarna givetvis förekomma just inom samhällen och sådana landsbygdsområden, där byggnadsverksamheten visat sig tarva planreglering, skulle det i själva verket sannolikt komma att visa sig, att överlantmätaren endast mera sällan kunde underlåta remiss till länsarkitekten i avstyckningsärende.

Vid sådan förhållande skulle en av de fördelar av den föreslagna reformen, som motionären påpekat, nämligen minskningen i länsarkitekternas arbete, sannolikt komma att visa sig illusorisk.

Huvudsyftet med den ifrågasatta lagändringen är emellertid att förenkla förfarandet och därigenom vinna tid. Även om fastställelseprövningen i regel icke på långt när kräver så lång tid, som i motionen uppgives, är varje tidsvinst givetvis en fördel. Ehuru länsstyrelsens befattning med ärendena sällan tager mer än en vecka i anspråk, fränsett den tid, som åtgår för hörande av byggnadsnämnden i orten, då detta anses nödigt, är det obestriddligt, att den föreslagna lagändringen skulle medföra någon tidsvinst. Åtskilligt dubbelarbete skulle därjämte undvikas och länsstyrelsens arbetsbörda minskas.

Då emellertid dessa i och för sig beaktansvärda fördelar enligt länsstyrelsens mening näppeligen uppväga de ovan antydda och av länsarkitekten påpekade nackdelarna, anser sig länsstyrelsen icke kunna tillstyrka bifall till motionen.

Falun i landskansliet den 9 mars 1938.

Bernh. Eriksson.

Ludvig Lorichs.

Bilaga G.

Kungl. Maj:ts befallningshavande

i

Västernorrlands län.

Landskanallet.

Till riksdagens andra lagutskott.

Genom nådig remiss den 4 februari 1938 har länsstyrelsen anbefallts att till utskottet avgiva yttrande över en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 71, angående viss ändring av lagen om delning av jord å landet.

Till efterkommande härav får länsstyrelsen, med överlämnande av från överlantmätaren i länet, ägodelningsdomarna i länets samtliga domsagor och länsarkitekten i ärendet inkomna yttranden,¹) för egen del anföra följande.

Länsstyrelsen anser sig sakna befogad anledning motsätta sig i förevarande motion avsett förslag till lagändring, avseende befrielse för länsstyrelserna att pröva och fastställa vissa avstyckningsärenden. Emellertid torde det vara uppenbart att länsstyrelsens möjlighet att följa samhällsbildningen och att ingripa reglerande å byggnadsverksamheten blir sämre tillgodosedd, därest länsstyrelsens befattning med hithörande slag av ärenden kommer att upphöra. På grund härav samt med hänsyn till vad länsarkitekten i ärendet anfört, synes böra föreskrivas, att länsarkitekts yttrande skall inhämtas i samtliga ärenden rörande avstyckningar inom byggnads- och avstyckningsplaneområden. Om i ärende rörande avstyckning meningsskiljaktighet råder mellan länsarkitekt och överlantmätare beträffande fastställelse, anser länsstyrelsen fastställelseprövning av förrättningen böra verkställas av länsstyrelse eller av vederbörande ägodelningsrätt, i vilket senare fall länsarkitekt synes böra beredas tillfälle att såsom särskild sakkunnig närvara vid ärendets avgörande.

Härnösand i landskansliet den 8 mars 1938.

På länsstyrelsens vägnar:

Ragnar Stattin.

Gunnar Ingemarsson.

¹ Här uteslutna.